

Datum
2022-03-15

Ärendenr
MSB 2021-15048-2

Ert datum
2021-12-21

Er referens
I2021/03265

IT-enheten (VS-IT)
Johan Thorbjörnsson
010-240 5380
Johan.Thorbjornsson@msb.se

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

MBS:s svar på betänkande SOU 2021:97 Säker och kostnadseffektiv it-drift

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit del av slutbetänkandet *SOU 2021:97 Säker och kostnadseffektiv it-drift*. MSB ser positivt på förslaget både i rollen som föreslagen expertmyndighet rörande informationssäkerhet till den samordnande myndigheten (DIGG) enligt författningsförslaget kapitel 1.5 och som möjlig användare av erbjudna tjänster i statlig drift.

MSB delar utredningens bedömning att en samordnad statlig it-drift har en central roll i ett stärkt civilt försvar. MSB anser dock att det finns ett motsatsförhållande i att kunna ombesörja Sveriges it-suveränitet och samtidigt kunna vara kostnadseffektiv. MSB föreslår att ansvaret för analys av förmågan att erbjuda statlig och säker it-drift bör tilldelas någon av myndigheterna i det gemensamma Nationella Cybersäkerhetscentret.

Myndigheten instämmer i förslaget att nyttjande av tjänster ska vara frivilligt. I och med att anslutning är frivillig anser Myndigheten att 3§ i avsnitt 1.1 inte är nödvändig.

MSB anser att det är av vikt att det blir tydligt vem eller vilka som ansvarar för robust nätinfrastruktur mellan tjänsteleverantör och nyttjande myndigheter. MSBs uppdrag att tillhandahålla *säkra kommunikationer* genom SGSI och RAKEL bör fortsatt nyttjas och utvecklas som resurser för robust och säker kommunikation mellan myndigheter.

MSB ser positivt på uppdraget som utsedd expertmyndighet i frågor som rör informationssäkerhet. I slutbetänkandets förslag finns emellertid möjliga förbättringar av stöd inom MSB:s sakområden/uppdrag. MSB lämnar nedan förslag på utvidgat uppdrag inom området informationssäkerhet och även att inom det operativa cybersäkerhetsområdet.

10.6.1 En samordnad statlig it-drift har en central betydelse i ett stärkt civilt försvar

MSB delar utredningens bedömning att en samordnad statlig it-drift har en central roll i ett stärkt civilt försvar. En samordnad statlig it-drift behöver beakta totalförsvarets krav i fråga om bland annat robusthet, redundans, säkerhet och uthållighet. Krav som går utöver vad som gäller för normala förhållanden.

10.6.3 Säkerhetskraven påverkar utformningen av en samordnad statlig it-drift

MSB vill också påtala att det måste finnas redundans i statlig rådighet av det samlade tjänsteutbudet. Här saknas ett djupare resonemang i slutbetänkandet.

MSB anser dock att det finns ett motsatsförhållande i den samordnade statliga it-driftens möjligheter att ombesörja Sveriges it-suveränitet¹, redundans och kontinuitetshantering av samhällsviktiga it-tjänster och samtidigt vara kostnadseffektivt.

MSB föreslår att det kontinuerliga och återkommande arbetet att analysera den samordnade statliga it-driftens förmåga och risker i civilförsvarsperspektiv placeras inom ramen för någon av myndigheterna i det gemensamma Nationella Cybersäkerhetscentret.

10.6.6 Avgränsning av säkerhetskänslig verksamhet

Myndigheten instämmer i förslaget att nyttjande av tjänster ska vara frivilligt. Givet att det är frivilligt att ansluta sig och att nyttja erbjuda tjänster enligt författningsförslaget, anser MSB att 3§ inte borde vara nödvändig.

Om paragrafen fortsatt anses nödvändig önskar MSB påpeka att delar av myndighetens arbete såsom det operativa cybersäkerhetsarbetet samt uppdraget kring säkra kommunikationer och ledningsplatsförmåga också borde undantas förordningens tillämpningsområde, enligt 3§ i författningsförslaget.

11.3 Aktörer: uppgifter, ansvar och roller

Förslaget utser en samordnande myndighet samt fyra myndigheter att ansvara för tjänsteleveranserna. MSB anser att det är av vikt att det blir tydligt vem eller vilka som ansvarar för robust nätinfrastruktur mellan tjänsteleverantör och nyttjande myndigheter.

MSB har från regeringen i uppdrag att tillhandahålla *säkra kommunikationer* där Swedish Government Secure Intranet (SGSI) och RAKEL ingår. Som helhet består *säkra kommunikationer* av nätinfrastruktur samt ett antal tilläggstjänster och applikationer. Tjänsterna nyttjas idag för säker kommunikation mellan samhällsviktiga aktörer.

Inom uppdraget *säkra kommunikationer* genomgår SGSI och RAKEL i nuläget ett generationsskifte där integration mellan systemen skapar möjligheter att leverera nya tjänster och förmågor att stödja ett stärkt civilt försvar. I och med den nya säkerhetsskyddslagen har MSB

¹ IT-suveränitet: En förlust av it-suveränitet innebär att en stat förlorar delar av sin kontroll över sitt oberoende, självständighet och handlingsfrihet på det digitala området (ur ”Cybersäkerhet i Sverige 2020” Forsvarsmakten, Försvarets radioanstalt, Säkerhetspolisen, Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap och Polisen). Men även statens förmåga att återetablera viktiga samhällsbärande funktioner efter ett bortfall.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Datum
2022-03-15

Ärendenr
MSB 2021-15048-2

bedömt att det krävs att MSB tar en mer aktiv och operativ roll i kommunikationsområdet för civilförsvaret för att upprätthålla Sveriges it-suveränitet.

För att undvika risk att parallella lösningar skapas påtalar härmed MSB att SGSI och RAKEL samt de tjänster som erbjuds däri bör fortsatt nyttjas och utvecklas som resurser för robust och säker kommunikation mellan myndigheter. MSB ser positivt på ett utvidgat uppdrag inom säkra kommunikationer. Förändringar i uppdrag skulle kräva utvidgad formulering i föreslagen förordningsändring (kapitel 1.5), samt kräva tilldelning av resurser.

11.3.3 Stöd- och expertmyndigheter

MSB ser positivt på författningsförslaget enligt kapitel 1.5 att ge stöd till statliga myndigheter i frågor som rör informationssäkerhet.

Som kommentar till avsnitt 11.3.3 Stöd- och expertmyndigheter, 11.10.3 och med referens till utredningens egen slutsats i avsnitt 10.6.2 samt Sunets kommentar i avsnitt 7.3.5 vill MSB påtala att uppdraget som stöd- och expertmyndighet inom befintliga ramar i praktiken inte skiljer sig från det stöd som myndigheten ger idag. Med slutbetänkandets förslag finns emellertid möjliga förbättringar av stöd inom MSB:s sakområden/uppdrag. Det kräver ett utvidgat uppdrag och tillskott av resurser.

MSB skulle se positivt på ett utvidgat uppdrag inom området informationssäkerhet. Exempelvis CISO-samordning (Chief Information Security Officer) med utökad utbildningsverksamhet och helhetsgrepp för metodiken från och även mellan säkerhetsskyddsanalys till systematisk informationssäkerhet till tekniska säkerhetsåtgärder.

MSB ser även att inom det operativa cybersäkerhetsområdet skulle ett utvidgat uppdrag kunna göra stor nytta. I MSB:s uppdrag och del i Nationellt Cybersäkerhetscenter skulle exempelvis CERT-SE kunna fungera som samordnande. Ett tätare operativt utbyte mellan leverantörsmyndigheternas säkerhetsfunktioner t.ex. network operations centers (NOC) eller Security operations centers (SOC) för att höja leverantörsmyndigheternas motståndskraft mot och förmåga att hantera cybersäkerhetsincidenter. Även med gemensamma tekniska skyddsåtgärder som med t.ex. sensorsystem för nättrafikanalys skulle bidra till att stärka den nationella förmågan inom cybersäkerhetsområdet. Förändringar i uppdrag skulle kräva utvidgad formulering i föreslagen förordningsändring (kapitel 1.5), samt kräva tilldelning av resurser.

I detta ärende har generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka beslutat. Johan Thorbjörnsson har varit föredragande.

Charlotte Petri Gornitzka

Johan Thorbjörnsson

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984